

Parohia „Șofronea”

A. ISTORICUL COMUNITĂȚII PAROHIALE. [PREZENTARE GENERALĂ A LOCALITĂȚII D.P.D.V. GEOGRAFIC, ISTORICO-DEMOGRAFIC, ARHEOLOGIC, CULTURAL, ECONOMIC, MONUMENTUL EROILOR] Comuna Șofronea este situată la 12 km nord-nord vest de municipiul Arad. Din punct de vedere al așezării comuna Șofronea se învecinează cu: la nord orașul Curtici; la sud municipiul Arad; la est comuna Zimandu Nou; la vest localitatea Iratoșul. La 12 km nord-nordvest de municipiul Arad, se află comuna Șofronea compusă din localitatea eponimă și satul Sânpaul. Cele mai vechi urme ale prezenței omenești în raza actualei comune sunt localizate la circa 200 m vest de Șofronea, unde, pe o mică movilă, a fost identificată o necropolă din epoca bronzului. Existența, mai apoi, a unei așezări dacice în zonă, este indicată de descoperiri monetare accidentale dintre care se remarcă o drahmă de Dyrhachium (mijlocul secolului II î.d.Hr) care indică legăturile comerciale ale acestei comunități cu colonia grecească de pe coasta Adriaticii. În secolele III - IV d.Hr., a existat o așezare sarmatică în zona "Cărmidărie". Au fost descoperite cinci morminte de înhumatie din cimitirul aparținător de această așezare. Un document emis în anul 1177, amintește călugării mănăstirii Geled (Geleth) care, pe baza unor hărți mai târzii, poate fi localizată între Gai și Șofronea. În 1233, regele Andrei al II-lea a înzestrat mănăstirea cu 550 de bulgări de sare. Însă, la scurtă vreme după aceea, mănăstirea a fost distrusă de către tătari (1241) fără să mai fi fost refăcută vreodată. În secolul XV, este pomenit satul Ketsopron sau Kethsofronya ca făcând parte din domeniul Herczegh (1436, 1446) și apoi din cel al Iui Ioan de Hunedoara (1454). După ce și Câmpia Aradului a fost cucerită de către otomani, Șofronea apare în recensămintele turcești din a doua jumătate a secolului XVI. În perioada 1553 - 1561 sunt pomenite 24 de sesii iobăgești, precum și domeniile nobilare: Abrahamffy, Banffy, Farkas, Katay, Dely, Kerecsenyi, Serjenyi și Szekely. În 1567 au fost înregistrate 34 de familii iar 12 ani mai târziu, 64. După anul 1732 au avut loc colonizări grănicerești în comitatul Arad, observându-se unele schimburi în componența etnică a unor localități. După 1741, grănicerii trec la deștelenirea pustelor fără aprobarea comitatului, producându-se o asimilare a populației militare cu țărănimea, fapt ce aduce cu sine includerea în sistemul grăniceresc și a comunei Șofronea. Către mijlocul secolului XVIII, prin dezvoltarea agriculturii de tip feudal, se extind suprafețele cultivate, iar unele familii nobiliare obțin o serie de sate. Satul Șofronea intră în 1745 în posesia familiei Kaszony. În 1752, localitatea intră în posesia ducelui de Modena.

La începutul secolului al XIX-lea începe procesul modernizării domeniilor și a licitării domeniilor erariale, în acest proces fiind cuprinsă și Șofronea în 1812. După dispariția robotei, cei mai mulți moșieri au mărit numărul argaților, iar pământul l-au dat "în parte", la Șofronea acest fenomen fiind semnalat la sfârșitul anului 1863. Recensământul din anul 1880 indică o populație de 341 de persoane și 52 de case, dintre care 284 romano-catolici, 41 ortodocși, 16 reformați, numărul total de persoane alfabetizate ridicându-se la 300. Recensământul din 1910 indică doar numărul de locuitori care era de 753. Odată cu stabilirea baronului Janos Purgly, mare proprietar de pământuri, la Șofronea, localitatea cunoaște un remarcabil avânt economic dar dobândește și un complex rezidențial care astăzi constituie principalul obiectiv turistic al comunei -castelul Purgly, construit în 1889. Castelul, anexele și parcul ocupă o suprafață de 3,36 ha. Corpul central, construit într-un stil eclectic, este inspirat după modelul castelului Huniazilor de la Hunedoara. Planul, cu multe decroșuri, ornamentația bogată a fațadelor dar și elementele de ambianță din interior (tavanul sălii de recepții sculptat din lemn de teck) sunt și astăzi în măsură să stârneasă admirația vizitatorului. Situația complicată din 1918, l-a determinat pe moșier să-și împrădierească lucrătorii cu locuri de casă. Măsura a sporit atractivitatea economică a comunei, astfel că plugari din localitățile învecinate s-au așezat în comună.

B. ISTORICUL BISERICII PAROHIALE. [ISTORIA ZIDIRII EI] În anul 1925, mai multe familii de români din Nădlac s-au stabilit în Șofronea, punând bazele primei parohii ortodoxe. Aceasta a dobândit noi enoriași în 1932, odată cu venirea altor familii din Curtici, Macea și Grăniceri. În 1935, se înregistrează memoriul membrilor consiliului parohial către prefectul județului Arad prin care s-a solicitat sprijin material pentru edificarea unui lăcaș de cult. Lucrările de construcție au început în vara anului 1939, după planurile arhitectului Rafiroiu din Timișoara, finalizarea șantierului având loc în anul 1942. La recensământul din 1941 au fost înregistrați 1200 de locuitori, 300 de gospodării și 13 întreprinderi. Pe etnii, situația era următoarea: români - 761, maghiari - 414, germani - 23, alte etnii - 22. Monumentul eroilor evocă amintirea evenimentelor din august și septembrie 1944, când locuitorii comunei s-au alăturat armatei române în lupta împotriva trupelor hitleriste și horthyste. În rândul eroilor căzuți aici, a fost și tânărul voluntar, în vârstă de 15 ani, Virgil Iovănaș, al cărui bust se află astăzi în fața școlii. În perioada comunistă, comuna a cunoscut un semnificativ spor demografic, în 1972 numărul locuitorilor fiind mai multe decât dublu față de 1941 (2.563 locuitori). Rodnicia pământului, renumele abatorului din localitate care lucra aproape exclusiv pentru export, posibilitatea întemeierii unor gospodării individuale prospere dar și

apropierea față de Arad care oferea un însemnat număr de locuri de muncă în industrie și servicii constituie principalele explicații ale aflului de populație. După 1989, Șofronea n-a suferit șocul demografic resimțit în alte localități rurale din județ, mai vechile atuuiri ale comunei dovedindu-se în continuare viabile. Diversitatea etnică și confesională este ilustrată și de existența a cinci biserici pe teritoriul comunei: una ortodoxă, două catolice, una baptistă și una adventistă. Parohia Șofronea a fost înființată în jurul anului 1927. În anul 1924 vin primii coloniști de la Nadlac care se așază pe câmp construindu-și colibe. În anul 1925 se atribuie primele locuri de casă, unde acești coloniști încep să-și construiască case. În 1927 se ajunge ca numărul celor care s-au așezat pe aceste locuri să formeze un mic sat, deservirea nevoilor religioase fiind asigurată de preoții din Curtici. 1938 este anul când începe construirea bisericii și care a durat până în anul 1942. Sfințirea locasului de cult a avut loc pe data de 18 octombrie 1942, neavând nici pictura și nici mobilierul necesar. Din cele discutate cu credincioșii mai în vârstă mobilierul a fost executat pe vremea vrednicului preot paroh Traian Precupas. Primul preot care a fost titular pentru această parohie a fost învățatorul GULES VICHENTIE care a absolvit un curs de 6 luni și apoi a fost hirotonit pe seama acestei parohii. Data construirii: începută în anul 1938 și terminată în 1942. [ARHITECTURA. PLAN, DIMENSIUNI, MATERIALE DE CONSTRUCȚIE] Materiale din care este construită cărămidă. [PICTURA] Pictura a fost restaurată în anul 1998- 1999 de către pictorul Popescu Constantin din Radauti. [ȘIRUL PREOȚILOR] Amintim câțiva dintre vrednicii înaintași care au slujit la acest Sf. Altar Pr. Gules Vichentie, Pr. Lipovan, Pr. Mihai Botez, Pr. Traian Precupas, Pr. Pop Alexandru, Pr. Pop Vasile, iar din anul 1990 octombrie Pr. Han Gheorghe-Marian. [CÂNTĂREȚI ȘI EPITROPI DE SEAMĂ] Cantareți și epitropi de seamă Balint Nicolae, Suci Dumitru, Gavra Pompiliu, Bara Adrian, Pastean Gheorghe, Gheri Catalin-cantareți, Volentir Gheorghe, Ehegartner Vasile, Mot Vasile, Gavra Gheorghe, Volentir Stefan – epitropi.

C. CIMITIRUL În cimitirul din Șofronea își dorm somnul de veci Preotul Vichentie Gules cu soția Agrita, Preotul Precupas Traian cu soția Letitia.

D. ACTIVITĂȚI CULTURALE ȘI FILANTROPICE ÎN TRECUT. Desfășurarea activității filantropice atât pe plan local, ex. s-a refăcut o casă incendiată, cât și pe plan extern ex. Ajutoare pentru bătrânii de la azilele din Pecica și Arad.

E. PROFILUL ACTUAL AL PAROHIEI.

F. DATELE DE CONTACT ALE PAROHIEI.

[HRAM] „Sf. Ierarh Nicolae”, [ADRESĂ] Sofronea nr 153.

BIBLIOGRAFIE: Surse bibliografice arhiva Primariei Sofronea, arhiva parohiei si discutia cu cei mai in varsta credinciosi ai parohiei.